

Linköpings kommun
kommun@linkoping.se

Rektorn vid Vidingsjöskolan
Christina.Bradley-Ireman@linkoping.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Vidingsjöskolan
i Linköpings kommun

Tillsyn av Vidingsjöskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Linköpings kommun under hösten 2011 och våren 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Vidingsjöskolan besöktes av Skolinspektionen den 14 och 15 mars 2012.

Helhetsbedömning

I Vidingsjöskolan finns elever som inte når målen i samtliga ämnen. I ämnena svenska, engelska och matematik är detta särskilt påtagligt och skolan måste vidta ytterligare åtgärder för att ge samtliga elever möjlighet att nå målen. Skolinspektionen bedömer att det finns goda förutsättningar för detta. I intervjuerna uppvisar lärarna en professionell inställning till sitt uppdrag och vid skolenheten bedrivs ett väl fungerande kvalitetsarbete som leds av rektorn och sker under medverkan av lärarna.

Tillsynen visar att skolans arbete med särskilt stöd måste förbättras. I skolan finns ett arbetssätt som ger goda förutsättningar att identifiera elever i behov av särskilt stöd, men rektorn måste se till att samtliga beslut om anpassad studiegång uppfyller författningarnas krav. I samband med tillsynsbesöket identifierade Skolinspektionen brister i arbetet med åtgärdsprogram, men under tillsynens handläggningstid har skolan rättat till dessa brister. Skolinspektionen avstår därför från ingripande och därmed krav på att skolan ska redovisa åtgärder i dessa avseenden.

Vid tillsynsbesöket identifierades även andra brister som skolan under tillsynens handläggningstid har rättat till, varför Skolinspektionen avstår från ingripande. Dessa brister handlade om språkvalet, de skriftliga individuella utvecklingsplanerna, skolans plan mot kränkande behandling samt att rutinen att anmäla till huvudmannen om någon elev utsatts för kränkande behandling inte påbjöd tillräcklig skyndsamhet.

Vidare visar tillsynen att rektorn måste säkerställa att det för skolans elever finns elevhälsa som omfattar kuratorinsatser.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Vidingsjöskolan i Linköpings kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till. En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken Skäl för beslut.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Linköpings kommun att senast 2012-10-31 avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Beslut om anpassad studiegång fattas inte i enlighet med författningarnas krav.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Säkerställa att det av beslut om anpassad studiegång framgår hur undervisningen ska anpassas till omfattning och innehåll (3 kap. 12 § skollagen).

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Skolan har inte tillgång till kurator utifrån elevernas behov.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med erbjudande av utbildning.

I detta ingår att:

- Säkerställa att skolan har tillgång till kurator i den omfattning som eleverna behöver (2 kap. 25 § skollagen).

Avstående från ingripande

Vid tillsynen har även konstaterats brister för vilka Skolinspektionen avstår från ingripande i enlighet med 26 kap. 12 § skollagen. Vid tillsynen har Skolinspektionen uppmärksammat att skolans plan mot kränkande behandling och rutinen att anmäla till huvudmannen om någon elev utsätts för kränkande behandling i samband med verksamheten inte påbjöd tillräcklig skyndsamhet. Vid tillsynen uppmärksammade även Skolinspektionen brister i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna. Mot bakgrund av att rektorn under tillsynens handläggningstid har rättat bristerna avstår Skolinspektionen från ingripande i dessa delar.

Skäl för beslut

Föreläggande:

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Beslut om anpassad studiegång fattas inte i enlighet med författningarnas krav.

Åtgärdsprogrammen uppfyller inte författningarnas krav.

Motivering:

Beslut om anpassad studiegång

Av skollagen framgår att om det särskilda stödet för en elev inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar får rektorn besluta om avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). Rektorn får inte överlåta till någon annan att fatta beslut om anpassad studiegång.

Vidare följer av förvaltningslagen att det normalt måste finnas en motivering till ett beslut. Enligt Skolinspektionen måste ett beslut om anpassad studiegång vara väl underbyggt och dokumenterat, då det kan innebära en reducerad lärotid och därmed få långtgående konsekvenser för en elev. Beslutet ska innehålla en motivering där det bland annat ska framgå vilka pedagogiska överväganden som ligger till grund för beslutet samt hur undervisningen behöver anpassas till omfattning och innehåll utifrån elevens specifika behov.

Skolinspektionen har tagit del av beslut om anpassad studiegång som fattats under höstterminen 2011 och vårterminen 2012. Av dessa beslut finns exempel på beslut om anpassad studiegång där det framgår att eleven har anpassad studiegång i svenska, matematik, engelska och i natur- respektive samhällsorienterande ämnen, men där det inte är tydligt hur undervisningen ska anpassas till omfattning och innehåll.

Vidare finns exempel på beslut som inte är underskrivna av skolans rektor, utan av den biträdande rektorn. Denna brist har emellertid rättats till under tillsynens handläggningstid och numera är det rektorn som skriver under samtliga beslut om anpassad studiegång. Mot bakgrund av att bristen rättats avstår Skolinspektionen från ingripande i denna del.

Sammantaget bedömer dock Skolinspektionen att rektorn måste säkerställa att det i beslut om anpassad studiegång framgår hur undervisning ska anpassas till omfattning och innehåll.

Åtgärdsprogrammets innehåll

Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp.

Skolinspektionen har tagit del av åtgärdsprogram som utarbetats i Vidingsjöskolan under höstterminen 2011 och vårterminen 2012. I dessa åtgärdsprogram framgår det inte alltid på ett tydligt sätt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Detta måste tydligt framgå av ett åtgärdsprogram, redan då beslutet om åtgärdsprogrammet fattas. Av tillsynen framgår dock att lärarna i skolan innan Skolinspektionens besök har diskuterat vikten av tydlighet gällande hur åtgärder ska följas upp och utvärderas.

Under tillsynens handläggningstid har rektorn delgett en omarbetad mall för åtgärdsprogram. Av denna mall framgår att det i åtgärdsprogrammen ska finnas en beskrivning av hur åtgärder ska följas upp och utvärderas. Skolinspektionen avstår därmed från ingripande i denna del.

Beslut om åtgärdsprogram

Av skollagen framgår att åtgärdsprogram beslutas av rektorn. Rektorn kan dock delegera denna beslutanderätt, förutom i de fall stödet innebär särskild undervisningsgrupp, enskild undervisning eller anpassad studiegång.

Vidingsjöskolan har en rutin för beslut om åtgärdsprogram. Enligt denna rutin fattar rektorn efter en pedagogisk utredning ett beslut om att åtgärdsprogram ska utarbetas. När detta beslut fattas finns ett färdigt förslag på åtgärdsprogram som rektorn tar ställning till innan beslutet fattas. Beslutet om att utarbeta ett åtgärdsprogram skrivs under av rektorn och innehåller en besvärshänvisning. Detta beslut utgör sedan ett försättsblad till åtgärdsprogrammet som vårdnadshavare får ta del av. Det framgår emellertid inte tydligt av skolans beslut att innehållet i åtgärdsprogrammet är en del av beslutet. Det framgår inte heller tydligt av dokumenten att vårdnadshavarna får ta del av innehållet i åtgärdsprogrammet och inte heller att det är innehållet i åtgärdsprogrammet som är överklagbart.

Skolinspektionen bedömer att det beslut som fattas om att ett åtgärdsprogram ska utarbetas inte är det formella beslutet om åtgärdsprogram som avses i bestämmelsen. Det är därmed inte överklagbart. Väljer skolan en beslutsmodell där rektorn fattar beslut om att åtgärdsprogram ska utarbetas och att innehållet i åtgärdsprogrammet skrivs i ett separat dokument som inte utformas som ett beslut, måste det tydligt framgå att åtgärdsprogrammet är en bilaga till beslutet. Det ska också tydligt framgå att vårdnadshavarna tar del av innehållet i åtgärdsprogrammet samt att det är detta som är möjligt att överklaga.

Under tillsynens handläggningstid har dock rektorn reviderat den dokumentmall som används för beslut om åtgärdsprogram. Av denna mall framgår tydligt att innehållet i åtgärdsprogrammet är en del av beslutet och att det är detta som vårdnadshavarna tar del av och har möjlighet att överklaga. Mot bakgrund av att bristen rättats avstår Skolinspektionen från ingripande i denna del.

Författning:

20 § förvaltningslagen

3 kap. 9 och 12 §§ skollagen

28 kap. 16 § skollagen.

Bedömningsområde: Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning:

Språkval erbjuds inte i enlighet med författningarnas krav.

Skolan har inte tillgång till kurator utifrån elevernas behov.

Motivering:

Språkval

Av skolförordningen framgår att som alternativ till franska, spanska och tyska ska en elev få välja det språk som eleven ska erbjudas modersmålsundervisning i, svenska eller svenska som andraspråk under förutsättning att eleven i övrigt får undervisning i svenska eller svenska som andraspråk, engelska eller teckenspråk.

I Vidingsjöskolan erbjuds inte eleverna teckenspråk som språkval.

Under tillsynens handläggningstid har skolans rutiner ändrats så att eleverna inför kommande språkval erbjuds detta i enlighet med författningarnas krav. Av denna anledning avstår Skolinspektionen från ingripande i denna del.

Elevhälsan

Enligt skollagen ska det för eleverna i grundskolan finnas elevhälsa. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Av intervju med personal i elevhälsoteam och skolans rektor framgår att skolan inte har tillgång till kurator utifrån elevernas behov som finns i skolan. Rektorn behöver således säkerställa att det i tillräcklig omfattning finns elevhälsa som omfattar kuratorinsatser.

Författning:

9 kap. 6 § skolförordningen

2 kap. 25 § skollagen

Avstår från ingripande:

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolenhetens arbete för att motverka kränkande behandling av eleverna uppfyller inte författningarnas krav.

Motivering:

Plan mot kränkande behandling

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra krän-

kande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Vidingsjöskolan har en plan mot kränkande behandling. I denna plan finns dock inte någon redogörelse för hur förra årets åtgärder har genomförts. Under tillsynens handläggningstid har denna brist rättats till, varför Skolinspektionen avstår från ingripande.

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

Av skollagen framgår att all personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. Rektorn i sin tur är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förkommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Skolinspektionen vill särskilt framhålla att personalens och rektors anmälningsskyldighet är kopplad till huvudmannens skyldighet att skyndsamt utreda omständigheterna och vidta eventuella åtgärder utifrån de uppgivna kränkningarna. Därmed behöver även anmälan till rektorn och huvudmannen ske skyndsamt.

Av tillsynen framgår att huvudmannen informeras om kränkningar en gång per månad. Enligt Skolinspektionens bedömning innebär detta förfarande att det dröjer alltför lång tid innan huvudmannen får information om kränkningarna. Under tillsynens handläggningstid har dock rektorn meddelat att rutinerna har ändrats och att huvudmannen informeras om kränkningar på ett skyndsamt sätt. Mot bakgrund av att bristen rättats avstår Skolinspektionen från ingripande.

Författning:

6 kap. 8 och 10 §§ skollagen

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning

Bedömning:

De skriftliga individuella utvecklingsplanerna uppfyller inte författningarnas krav.

Motivering:

Av skollagen framgår att läraren vid utvecklingssamtalet, i en skriftlig individuell utvecklingsplan, ska ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. Utvecklingsplanen ska också sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Skolinspektionen har tagit del av skriftliga individuella utvecklingsplaner som upprättats i Vidingsjöskolan höstterminen 2011. I dessa planer anges vilka kunskaper och förmågor eleven ska utveckla. Det finns dock exempel på planer där det saknas en be-

skrivning av vilka insatser läraren eller skolan ska vidta för att hjälpa eleven att nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Under tillsynens handläggningstid har rektorn meddelat att en ändring av skolans mall för de skriftliga individuella utvecklingsplanerna har gjorts så att en ökad tydlighet om vad skolan ska göra för att stödja eleven framgår. Rektorn har också informerat samtliga lärare om vikten att detta anges i den skriftliga individuella utvecklingsplanen. Utöver detta kommer rektorn att delge lärarna en checklista som stöd för arbetet med de skriftliga individuella utvecklingsplanerna samt framgent göra stickprov för att säkerställa kvaliteten på planerna. Mot bakgrund av att nödvändiga åtgärder vidtagits och att ytterligare åtgärder kommer att vidtas avstår Skolinspektionen från ingripande.

Föfattning:

10 kap. 13 § skollagen

Bakgrund

Måluppfyllelse

Vidingsjöskolan har redovisat måluppfyllelsen för årskurs 3 för åren 2010 och 2011. År 2011 nådde 94 procent av eleverna målen i ämnet svenska, medan 88 procent av eleverna nådde målen i ämnet matematik. I jämförelse med år 2010 var måluppfyllelsen i ämnet svenska högre detta år. I ämnet matematik var måluppfyllelsen oförändrad.

För årskurs 5 redovisar Vidingsjöskolan måluppfyllelsen för åren 2009 till 2011 i samtliga ämnen med undantag från ett enstaka ämne år 2009. År 2011 var måluppfyllelsen lägst i ämnet engelska och näst lägst i ämnet svenska. I ämnet engelska nådde 83 procent av eleverna målen, vilket var en försämring från året innan då måluppfyllelsen var 96 procent. I ämnet svenska nådde 88 procent målen år 2011. Måluppfyllelsen i detta ämne har dock förbättrats successivt sedan år 2009. I övriga ämnen år 2011 är måluppfyllelsen antingen 96 eller 98 procent, med undantag från ämnena musik och bild där samtliga elever nådde målen.

Vid tillsynsbesöket framgår att skolans personal tillsammans med eleverna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete. Av Skolinspektionens enkät, som besvarades av elever i årkurs 5 och personalen våren 2011, ges en positiv bild när det gäller elevernas trygghet i skolan. Även i intervjuer med elever beskrivs skolklimatet som i huvudsak tryggt, även om det också finns elever som uppger att de ibland känner sig utanför eller uppger att det finns elever som kan känna sig utanför. Det är i detta avseende viktigt att skolan försäkrar sig om att samtliga elever trivs och känner delaktighet i skolan.

Beskrivning av Vidingsjöskolan

Vidingsjöskolan är en F–6-skola i Linköpings kommun södra skolområde. I skolan finns även en kommunövergripande aspergerklass, årskurs 4–6. I skolan finns fyra arbetslag med varsin arbetslagledare. Arbetslagledarna utgör tillsammans med rektorn och den biträdande rektorn skolans ledningsgrupp. Totalt finns 356 elever vid skolenheten.

I ärendets slutliga handläggning har utredarna Mikael Ejerblom och Sofia Lindstrand samt undervisningsrådet Eleonor Duvander deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Ronny Högberg
Utredare/föredragande

Skolinspektionen

Beslut

2012-04-16

10 (12)

Dnr 43-2011:1859

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande i kommunen att nå de nationella målen och bedömer om kommunen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten.

Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Tillsynen inriktas vanligtvis mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen** samt **enskild elevs rätt**. Utifrån en risk- och väsentlighetsanalys görs i vissa fall en begränsad tillsyn som inte omfattar alla områden.

Skolinspektionens tillsyn avser att visa i vilken utsträckning kommunens verksamhet inom de granskade områdena och vid den aktuella tidpunkten, *avviker* från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet. Den avser alltså inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i kommunens skolväsende.

Enligt övergångsbestämmelserna i lag om införande av skollagen samt i skolförordningen ska vissa bestämmelser om betyg i 2010 års skollag och 2011 års skolförordning inte tillämpas för elever i årskurs 9 under läsåret 2011/2012. Istället gäller bestämmelser i 1994 års grundskoleförordning. Enligt övergångsbestämmelsen i förordning om den nya läroplanen (Lgr 11) ska förordningen om 1994 års läroplan (Lpo 94) fortsätta gälla för elever i årskurs 9 i grundskolan under läsåret 2011/2012. Till följd av övergångsbestämmelserna redovisas även de bestämmelser som gäller för elever i årskurs 9 i författningshänvisningarna.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den aktuella skolan redovisas.¹ Skolinspektionens bedömning av kommunens ansvarstagande för förskola och annan pedagogisk verksamhet, fritidshem och vuxenutbildning redovisas i separata beslut. Iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen sammanställs i ett beslut (kommunbeslut).

Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat, samt på den information som inhämtas via intervjuer och observationer under Skolinspektionens besök i verksamheten. I underlaget ingår också en enkätundersökning riktad till elever, föräldrar och personal genomförd i Skolinspekt-

¹ Samtliga beslut går att finna på Skolinspektionen hemsida: www.skolinspektionen.se.

ionens regi.² Även information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Vid förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

Företrädare för kommunen ges möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter innan Skolinspektionen fattar beslut. Alla beslut kompletteras också med en muntlig återrapportering till företrädare för kommunen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor/förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som har vidtagits i kommunen, på skolorna och i övriga verksamheter inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

² Resultat från enkätundersökningen återfinns för respektive skola i Skolverkets databas SIRIS, se www.skolverket.se.